

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlári cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ELLENZÉK.

A közérdek köpönyege.

Kolozsvár, jul. 4.

Ha az ó-kor két zseniális mese-költője Phádrus és Aesopus élne: bizonyára már régen megírták volna a következő mesét:

A közérdek és az önérdék mostoha testvérek voltak, természetre egymástól elütők. Alakjuk is egymástól igen különbözött. A közérdek dicsvágyó volt ugyan, de azért törődött embertársai sorsával is. A köznyomora meghatótt, a közjólét fellekesítette. Szerette a szépet, azért mért szép, — a jót azért, mert jó és mindenek felett rajongott az igazságért. Külső alakja is igen tetszetős volt. Az emberek szívesen tekintettek rá. A hol megfordult, melléje csatlakoztak és bámulták szép fényes kontósát, drága, csillogó köpönyegét.

Az önérdék nem dicsvágyó, csupán hiu volt. Nem törődött a mások bajával, nem látta meg a közszükségleteket, nem érdekelte az emberek sorsa. A mások nyomora nem hatotta meg, a mások jólléte irigységgel töltötte el. Önmagát szerette, önmagát tömte. Rut volt és formátlan. Az emberek elkerülték, megvetéssel néztek rá és igyekeztek menekülni onnan, a hol megjelent.

A két mostoha testvér egyszer találkozott egymással. Az Önérdék így szólt a Közérdekhez:

Hallod-e testvér! Te szép és tetszetős vagy. Téged az emberek szeretik és rajongása vesz körül. Az szép ruha, melybe bujssz, mindenütt lelkesedést idéz elő. Engem ellenben megvetnek. Éhezem, nyomorkodom. A jó szívedhez fordulok. Könyörülj rajtam. Csak addig, a míg jóllakom. Add ide szép köpönyegedet. Ha majd a köpönyeg alatt jelenek meg az emberek között: többé nem ismernek reám és szívesen fogadnak.

A Közérdek kezdetben tiltakozott a kérés ellen, de az Önérdék ravasz furfanggal végre mégis befonta, a jó-hiszemű közérdeket, a ki köpönyeg cserélt vele. Az önérdék csak erre várt. Hirtelen magára vette a Közérdek fényes kontósát és elrohant az emberek közé kenyeret, vagyon kincset szerezni. A Közérdek hiába kéri vissza köpönyegét, hiába beszéli, hogy ez csalo, a ki az én köpönyem alatt meg hozzatok és míg a ti jólléteitek és boldogságotokért folytat látszólagos küz-

delmet, saját magát tömi és a saját hasznát tekinti. Az emberek elvakulnak a fényes ruha láttára és vakon hisznek a mézes mázos szavaknak, s nem tudják többé meglátni, hogy a közérdek köpönye alatt a csunya magánérdek lappang.

Eddig tartana a mese, melynek igazságát ma már senki sem vonhatja kétségbe. Hiszen lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy a társadalmi és politikai életben egyaránt miként grasszál ma a közérdek köpönye alatt a legundorabb magánérdek.

Ott, a hol a közérdeknek kellene, hogy szerepeljen, a magánérdek százkezü polypja gubancolja össze magát és lesi saját számára a kővér falatokat. A hazafiság, az igazságszolgáltatás, a jótékonykodás körül mindenütt az önérdék grasszál, betakarva magát a közérdek tetszetős kontósában. A hol egy hivataloska üresedik meg, a korcsunya humanizmusa: a protekció üti fel fejét és szemérmetlenül folytatja érdemtelenség előre tolását. Ha közvagyony értékesítéséről van szó, a magánérdek sápot húz belőle és ha a köznek kell dolgozni, a magánérdek követeléssel áll elő a maga részére. Sőt annyira megy a szemérmelenségben, hogy megveszi magának pénztért a népszerűséget s hirdeti magát a becsületesség makula nélkül való képviselőjének.

Az igazságszolgáltatásnál is mindig jelen van. Hogy a nép józan esze már felfedezte a cifra kontós alatt a lólabákat, azt fényesen illusztrálja abban a mondásában rejlő őszinteség, midőn a bíró kérdésére, hogy mit hoz fel a maga igazsága mellett? — így felel: „Hozok instálom egy borjas te-

A közélet nehéz küzdelmeiben alig keseríti el jobban az egyént valami, mintha azt látja, hogy a magánérdek, hogy szegi nyakát önzetlen és tisztá munkájának és hogyan kell elmulni akárhányszor az igazságnak.

Hogy garizálkodik különösen politikai életünkben a magánérdek és hogyan emelkedik magára az üres stréberség. A politikai és a társadalmi erkölcsök meglazulása, az önérdék előre tolása és mindenek fele való helyezése, nyíltan hirdetik, hogy a közérdek köpönyét még mindig a rut önérdék viseli.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Július 4.

Vas bálvány.

Irtá: HAMVAS JÓZSEF.

I.

Hová lettek a virágos mezők, hová lett a mezők dalos levegője, a bogárhátú kis ház a mezők szélén? Alacsony, keményen nem gomolyg fel a ritka szalmafüst, az ajtó úgy be van csukva, hogy nem nyitja ki senki többé. Meg se átkozták ezt a házat, mégis meg van átkozva, ki se irthatták, a kik benne laktak, mégis elvesztek valamennyien, ki a föld alá a széles temetőbe, ki pedig abba a nagy zavaros tengerbe, a mely ide látszik kettős tornyával, rengeteg házaival.

Akkor kezdett megbomlani ott minden, mikor a Horváth András fia kezdett oda járogatni. Kék dolmányos büszke paraszt volt az apja, a meddig a szem ellátott a két érvíz között neki állottak a petrenczék, hordták a szénáját széles e világra.

Horváth András azt mondta, hogy nem is azért jár a fia abba a házba, hogy Eszti-két elvegye, hanem csak amugy.

A mit Horváth András mond, az messze elhallik, hát még ha valakinek a becsületében tesz kárt a szavával, az asztán meg egyszerűen olyan messzire hallik. Hogy hogy nem, kerülni kezdték a leányok Esztit, egyszer meg éppen kitört a zivatar.

Templom után volt. Leányok legények ott állodáltak az Isten háza előtt, a többiek egy csomóba kötődtek, Eszti-ke egyedül állott. El is ment volna, mert úgy érezte, hogy elég attól a sok kegyetlen tekintettől, hanem várt valakit, a kivel beszélnie kellett, beszélnie kell, ha bele hal is.

Az a valaki pedig ott jött éppen a magas köves uton. Sudár szép legény: a Horváth András fia.

Odaért a leány elé.

— Mért kerülsz engem Andris?

— Kerüllek Esztit.

— Édes apád akarja így Andris?

— Nem parancsol nekem ebbe Eszti.

— Magadtól kerülsz.

— Magamtól kerüllek.

— Hát mit vétettem én neked.

— Mit vétettél?

— Elfogta a legényt a keserűség.

— Azt vétetted, megcsaltál. Azt mondtad, hogy holtig szeretsz, hazudtál. Az egész falu beszéli, hogy a Korda [Máté, az a mindenhonnan kilökött himpellér is nálad volt az este. Eredj, eredj.

— Hazugság! Nem igaz!

— Eszti! Eszti! Egyszer nyílik csak a virág az emberben. Te ezt az égyet elvesztetted. Hova lett? Az Isten se tudja, de a sátán tudja. Eredj, eredj, kérd vissza tőle, de én nekem ne hordd, nem kell többet, te se kellesz.

Összeesett a leány, mintha villám ütötte volna, úgy vitték haza. Attól kezdve aztán kezdett az a kis ház pusztulni. Megölte a Horváth András gonosz nyelve, meg a fia

Visszavonul a politikától.

Bécsi politikai körökben óriási feltűnést kelt az, hogy Plener visszavonul a politikai élettől, a mi különben valószínűleg budapesti politikai körökben is nem csekély feltűnést fog kelteni. Plener volt tudvalevőleg a német balpárt kimagasló vezére mint ilyen éveken át jelentékenyen növelte a párt befolyását és tekintélyét.

E feltűnésestről a következőket írják:

Bécs, jul. 2.

Politikai körökben nagy szenzációt keltett a képviselőház tlése után azonnali elterjedt hír, hogy Plener volt pénzügyminiszter, mint az égeri ker. és ipark. [képviselője, letette mandátumát.

A volt pénzügyminiszter lemondását mindenütt úgy tekintik, hogy ezzel Plener végleg visszavonul a parlamenti élettől. Ezt a véleményt különben maga Plener is megerősíti az égeri kamara elnökségéhez intézett lemondó levelében, melyben a következőket írja:

— A mérsékelt pártokból egy koalíció alakításának kísérlete kudarcot vallott. Minthogy én ennek a politikai ideának a megvalósításáért küzdöttem a legutóbbi másfél év alatt teljes erőmből, most hogy ez a kísérlet megfúszult, tanácsosnak látom a parlamenti élettől visszavonulni, miért is letesszem mandátumomat.

Az égeri kereskedelmi és iparkamara már 1873. óta mindig Plener-t küldötte a képviselőházba, ezért a hosszú időn át tanúsított bizalomért a visszalépett volt miniszter levelében meleg köszönetet mondott Plener különben mandátumáról való leköszönését Beernek, az egyesült balpárt jelenlegi elnökének is bejelentette, Plener már el is utazott birtokára, Windischgarstenbe.

Azt hiszik, hogy a volt pénzügyminiszter nem vonul vissza végleg a magánéletbe, ellenkezőleg valami magas állami hivatal kap, vagy pedig újra a diplomáciai szolgálatba lép.

Érdekes, hogy Plener szándéka és elhatározása oly hirtelen jött, hogy még a balpártot is roppantul meglepte. Előzetesen senki sem tudott a lemondásról semmit.

Dualizmus és a zsidó-magyarok.

Az osztrák képviselőházban kedden összefüggő ülést tartottak a zsidó-magyarokat (?) no meg a dualizmust.

A keddi ülésen a közügyek költségei tételenél Luenger dr. képviselő szólt fel és kijelenti, hogy a tételt nem szavazza meg, mert ellensége a dualizmusnak és egyáltalában a zsidó-magyaroknak, a kiknek tulsulya a monarchiának csak szerencsétlenséget hozott. A dualizmus, mint már tegnap mondtam, nagyobb szerencsétlenség Ausztriára, mint egy vesztett csata.

Azt mondják, hogy a dualizmus olyan egyezmény, hogy annál jobban jobbat kötni lehetett. Neki az a véleménye, hogy a

dualizmus nem más, mint a közigazgatási békekötés, a melynél Ausztria fizette a hadi sereget. A dualizmus a magyar hazaárulás és az osztrák járatlanság szüleménye és most csakis egy párt érdekében tartják fenn.

Neki két kívánsága van. Először, hogy a külügyi hivatal megszabadítsa a zsidó-magyar befolyástól. Ez alkalommal felhozza a Kálnoky-Agliardi ügyet és azt mondja, hogy az a zsidó-magyarok botrányos győzelmével végződött. Ezt a befolyást már a monarchia balkáni politikájának érdekében is meg kell szüntetni, mert a Balkán-államok, nevezetesen Szerbia és Románia nem viselhetnek bizalommal olyan állam iránt, mint az osztrák-magyar monarchia, a hol a zsidó-magyarok az urak, a kik a románokkal és szerbekkel szemben minden tekintet nélkül járnak el és őket börtönbe vetik.

Második kívánsága az, hogy a főkonzultusokat különösen keleten ne töltsék be csupa zsidókkal, már csak azért se, mert a zsidók keleten a tisztelgetnek éppen ellenkezőjében résztulnek.

Azután az Ausztria és Magyarország közti viszonyról beszél és konstataálja, hogy Ausztria közgazdaságilag és politikailag el van nyomva. Zsidó fogásnak mondja azt, hogy csak most kezdik észrevenni a magyar pénzügyi viszonyok rosszabbodását. Wekerle alatt minden fényesen ment — ugymond — pedig Wekerle csak tán nem vitt el mindent magával. Nem akarom azt tenni e név említésénél, — ugymond — a mit tenni kellene. Határozati javaslatot nyújt be, a mely utasítja kormányt, hogy teljes erővel lépjen fel a magyarok tulkapásai ellen.

Kielmansegg gróf kijelenti, hogy a Magyarországgal való viszony közölgilag van szabályozva és hogy mind a két kormány egyenlő jogokkal bír. Mint hivatalba lépésekor jelezte, főfölképe lesz a magyar kormányval való barátságos viszony fenntartása, és azt hiszi, hogy ebben vele a ház többsége is egyetért. A kormány kötelességének tartja a barátságos viszony ápolását, de azért Ausztria gazdasági érdekeit is, a hol szükséges, kellő nyomattal fogja érvényesíteni.

Szociálista mozgalom az

Rég ideje már, mióta gróf Festetich Andor földművelési miniszter alnév alatt megjelent a magyar agrárszociálisták egyik főközpontján, hogy ott a munkáskérdés titkaiba hushonnagy óra folyamán behatoljon. Akkor azok, a kik dicsimuszokat zengenek mindenről, a mit egy miniszter tesz, a kik honmentő tettet látnak minden hülyeségben, mihielt az a piros bársonyszék boldog birtokosai követik el, gróf Festetich ur eme kömikus kirándulásról is azt hirdették, hogy az ut a miniszterre szeretlenül tanulságos volt s hogy azt a komoly tények fogják követni.

Azóta azonban, sok végtelen sok viz folyt le a Dunán, de a nagy dobbal híresztelt tények az agrárszociálisták orvoslására mostanig sem követték. Komoly szociálista reformot a földművelési miniszter egyáltalán nem kezd-ménye-

Esztit boldog volt, hogy most már nem kell az idegen kenyeret enni.

Künn a város szélén volt a nagy gyártelep, valamikv csendes bársonyos fű hullámzott arra, most kőszénpor, nehéz piszok fekszik a földön, uszik a levegőben, felszálló pacirták helyett pörtyöl-ütések raja száll a levegőben, innen a természet kiveszett, itt elfoglalta a földet az ember.

A gyár körül voltak a munkás lakások, ide költözött Eszti-ke. Megrakta kicsiny fészket úgy, a mint hazulról tudta, gondos, szorgalmas asszony lett s a halovány leányból viruló telt asszony lett.

Az ura jól keresett, de azért gyakran volt szomorú az a vézna ember, a ki értette a mesterségét, de szerette volna többre vinni, szeretett volna előmunkás lenni.

Egyszer kivette belőle az asszony, hogy mi bántja.

— Aztán kitől függ az, hogy előmunkás légy?

— A felügyelőtől.

— Mondd meg neki.

— Jaj virágom, sokan mondják azt neki. Ugy megszokta az a kérést, hogy már nem is hallja.

Gondolt egyet az asszony, azt hitte, hogy jó lesz, elhatározta, hogy majd megköveti azt a nagy urat ő, talán lesz valami látszatja.

Ugy is tett. Nagy titokban felvette legszébb ruháját, azt a babos fehérét, felkötötte menyecsikésen a kendőjét, aztán megindult.

(Vége köv.)

Levelek.

Brassó, jul. 2.

Tek. Szerkesztő Ur!

Szíves kérésnek csak ma tehetek eleget. Tegnap felkerestem Ditrői urat irodájában, a hol magamat bemutatva, sajnálatát fejezte ki a felett, hogy engemet nem látogatott meg. Ugy értesítették, hogy elutaztam Brassóból. Én, mondám, csakis június hó 19-én voltam távol, t. i. a tömös-

gani. Készen áll a kormánybölcsesség megint csak az ultima ratiohoz, a katonasághoz készűl folyamodni.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Második kötet.

XIX.

A folyó titka.

(Folytatás.)

(113.)

A tűzre bámuló szemekkel tilt, a kávéját csitcsitgetve, mialatt azt képzelte elmagában, hogy az emberek mit csinálnak az Apátság területén levő folyóban.

Az volt a szándéka, hogy hajnalban lemegy a folyóhoz és eleitől kezdve végig ott lesz és nézi a munkájukat. Egész éjjel orrál gondolkodott; de a reggeli világosságban a bátorsága elhagyta. Az egész oly borzasztó volt! Vajon a halál hogy bánt el vele, az ő szerelmével, kinek édes mosolya az ő Aurorája lett volna, kirolt azt remélte, hogy minden új nap boldog hajnalán ő reá fog nézni! Vajon azon hideg ágyban, a hol most keresik, hogy volt dolga? Gyermekekora óta először történt, hogy a hívó minden erejével és buzgalomával imádkozott — megfedkezve kételyéről, pesszimizmusáról — mindenről, azon lelki gyötrelmet kivéve, mi az imádságot csikarta ki belőle. Imádkozott, hogy bár azok az emberek ne találják meg őt a hurczalóval. Imádkozott, hogy bár életben volna most is — habár reá nézve el volna veszte örökre, csakhogy élne és oly szép és kedves volna, a milyen akkor volt, midőn utoljára nézett az arcára.

Az emberek ez időre hosszabban dolgoztak egy óránál és St. Austellnek szinte egy órájába kerülne, míg a hoteltől az Apát-

Sz. 835—1895.

462. (1—1)

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezzel közzé teszi, hogy a kolozsavári kir. törvényszék 1895. évi 2397. számú végzése következtében Sipos Gábor ügyvéd által képviselt Kolozsavári kereskedelmi bank javára Stern Bertalan és Tischler Mór ellen 554 forint s jár. erejéig 1895. évi április 11-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1497 forint becsült butorból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsavár városi kir. járásbírósa 5338—1895. számú végzése folytán 554 forint tökéletesítés, ennek 1894. évi december hó 29. napjától járó 6%, kamatai és eddig összesen 42 forint 76 korbán bíróság már megállapított költségei erejéig Kolozsavart, a peresek lakásán leendő eszközökre 1895. évi július hó 9-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében, készpénz fizetés mellett, a leg-többet ígérőnek becsárón alul is el fognak adatni.

Kelt Kolozsavart, 1895. évi június hó 27. napján.

PAP JENŐ,
kir. bírósági végrehajtó.**Egy rendes gazdaságban sem nélkülözhető!**

Az eddig ismerteknél jobb és czélsejűbb találmány a cs. és kir. szabadalmazott **HADVIGER ALBERT-féle aczél**

„SZÉNAVÁGÓ KÉS”,

melylyel bármiféle szálas takarmány vagy szalma-kazal és boglyák-ból tetszés szerinti mennyiség kevés erőfeszítéssel s nagy mennyi-ségben meglepő, gyorsan levágható, s épen így alkalmas zsombolyai zöld takarmány kazalokból vágásra is.

Egy 6 méter széles kazal 70 cm. mélységben 3 perc alatt egy munkás által átvágható!

Ára egy darabnak 7 forint 50 kr. (15 korona.)

Megrendelhető utánvétellel: **HADVIGER ALBERT** urad. tisztartónál **KÜLLÖVÁR** (posta-állomás.)

Az eszköz mint 5 kgr.-ot meg nem haladó postai küldemény szállítható. 435. (3—3)

Kivánatra az eszközt részletesen ismertető és több tekinté-lyes uradalmak, gazdaságok és szakemberektől nyert elismerő nyilatko-zatokat közlő füzet bárkinek is ingyen és bérmentve megküldetik.

Gyalui

granit-kőbányai falkő,

Gyaluból beszállítva Kolozsavára

ölenként 30 forint.

Értekezhetni helyt **Gyaluban:**

KRAUSZ ALBERT-nél.

444. (3—3)

Bérbe adó Székely-Udvarhely mellett

körülbelül

400 hold jó minőségű birtok,

összes gazdasági épületek és felszereléssel, másfél millió forgalmu fedéscserép- és téglagyárral, nagy forgalmu sa-vanyuvíz forrásokkal, 4 kerekű lisztelő malommal és cser-törővel, több kisebb nagyobb bérházzal.

Értekezhetni **Ugron Ákos** országos képviselővel, **Budapesten, Pauler-utca 12. sz.** 350. (28—30)

Egyedül előnyös beszerzési forrás!

Kereskedők, kávéházak, szállodák, vám- és regálebérlőknek

Pénztári tömb (Cassa block.)

Az „Első magyar Papirzacskó és Pénztári tömbgyár és Könyvnyomda vállalat”

NAGY-ENYEDEN.

Központi iroda: Sörgönczim: Gyártelep:
Magyar-utca 2. sz. Papirzacskó N.-Enyed, Szénatér 7. és 8. sz.

TELEPHON.

Jutányos árak mellett azonnal szállít.

Árjegyzék és minták kívánatra bérmentve küldetnek.
407. (3—3)

Fürdő-idényre ujdonságok!

Utolsó divat.

Francia Woille, egész finom	35, 40, 45 kr.
„ Atlas Saten egész finom	50, 55, 65 „
„ Batis Mouselin „	36, 42 kr.
Gyönyörű szerb vászon	33, 36 „
Selyem napernyő	1-90 krtól 8-50 krig.
„ esőernyő	1-80 „ 9— frtig.
Fekete és színes cipő	2-50 „ 5— „
Selyem és Glacé bőr-keztű	90 „ 1-50 „

URI INGEK, GALLÉR és KÉZELŐK.

TURISTA INGEK — Satten és kötött.

URI NAPERNYŐK — Selyem és gyapot.

Legujabb NYAKKENDŐK és CSOKROK.

POSZLER és TÁRSA

— DIVAT-ÁRUHÁZA, —

Kolozsavart (Hungária-szálloda alatt.)

288. (26—100)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

172. (35—50)

Adriance, Platt & Co.

new-yorki gépgyáros

„kizárólagos képviselősege”

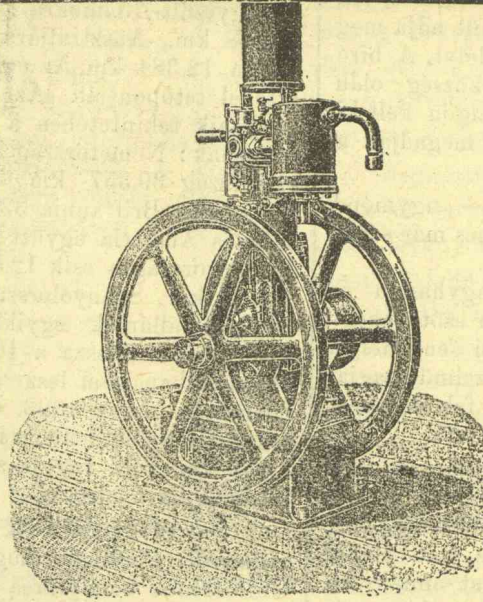
Fűkaszaló,

Marokrakó, arató

és Kéveköto arató

gépeire.

Kitünő magyar bizonyítványok.

Bánki Csontváros

szabadalmazott

1, 2 és 4 lóerejű

gazdasági

Petroleum

Mótorok

képviselősege.

Mindenemű kipróbált szolid kivitelű gazdasági gép jutá-nyos beszerzése.

Nyári idényre ajánlunk kitünő minőségű és jutányos áru:

gépola-jokat,

kocsi-kenőcsöket,

petroleumot,

zsákokat, ponyvákat, kősenet,

vasneműeket, továbbá

Megbízható Műtrágyákat.

Legjobb**arató- és fűkaszaló gépek**

a D. M. Osborne & Co Anburn (Észak-Amerika) gyártmányai.

Kizárólagos raktár

fűkaszaló, marokrakó, arató és kéveköto

Tauffer Ferencz

utódánál

KOLOZSVÁRT.

Gyári raktár szénagyűjtők, cséplőgépek, rosták, Trieurök stb. mezőgazdasági gépekből.

Angol és belföldi kerékpárok (Bicycle) és összes hozzá tartozó felszerelések.

Uj Pneumatikus gépet 150 forintért.

